

Evangelická teologická fakulta

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce:	Rozvoj myšlení, citu a vůle ve výchově na II: stupni Základní školy waldorfské, Waldorfska pedagogika Rudolfa Steinera
Jméno studenta:	Marta Gemperlová
Vedoucí:	Mgr. Marie Ortová
Oponent:	doc. Michal Kaplánek, Th.D.
Studium:	JABOK B ETF [roč 4]

Autorka předložila k obhajobě práci na téma waldorfské pedagogiky (dále jen WP), jak vyplývá z úvodu, je to téma, o které se zajímá dlouhodobě a systematicky se v této problematice také vzdělává. Mám dojem, že tento fakt ovlivnil obsah, zaměření i kvalitu práce. Cíl je formulován široce - "seznámit s oblastí waldorfské pedagogiky, která se snaží svými vlastními způsoby výuky rozvinout studenty II. stupně základní školy waldorfské v harmonické osobnosti...zjistit,co, učitelé dělají, co je pro ně důležité, jestli je to rozvoj myšlení, citu a vůle" - s.9. V krátkém odstavci se tedy otevírá několik témat, a to WP obecně a její specifika, problematika vyučování na 2. stupni základních škol, činnosti učitele, názor učitele na potřebu rozvíjet myšlení, cit a vůli. Ptám se také, proč právě toto by mělo být pro čtenáře přínosné. Obecné zaměření cíle poznamenalo obsah celé práce.

Text se skládá z části teoretické a části "výzkumné". V teoretické části je zpracováno několik témat souvisejících jistě s WP, částečně snad také s cílem práce.

V kapitole 1 nazvané Založení a vznik první svobodné školy se Marta věnuje více problematice sociální trojčlennosti waldorfské školy a dává je do souvislosti s rozvojem myšlení, citu a vůle. Nadbytečný počet ukazovacích zájmen činí text na některých místech nesrozumitelným. Kapitola je jedním z míst, ve kterém autorka přepsala přednášku ze svého vzdělávání, text vyznívá jako mluvený.

Kapitola 2 přináší definice myšlení, citu a vůle podle psychologického slovníku. Tvoří ho jen definice, Marta v textu ale hned zpochybnila jejich význam a zjednodušila je. Zdá se, že sama, není přesvědčená o tom proč je kapitolu zařadila. Dále s definicemi už nepracuje.

V kapitole Myšlení, citění a vůle ve výuce jsou krátce popsány sedmiletí ve vývoji dítěte, podle kterých je koncipován i pedagogický přístup. Nerozumím tomu, proč je na konci kapitoly zmíněn článek Kubičkové o mravním vývoji dětí.

V dalších třech kapitolách se autorka teoreticky věnuje každému ze tří jmenovaných prvků - myšlení, citu a vůli. Vychází přímo z textů Steinera, text je tedy abstraktní a hodně složitý. V těchto kapitolách se nejvíce ukázalo, že autorčina hlubší, ale počáteční znalost celé problematiky, je na překážku. Autorka neumí zjednodušovat a aplikovat do praxe. Kapitoly samy o sobě by snad mohly být zajímavé, souvislost s cílem práce se ale zcela ztrácí. Nerozumím některým výrazům - např. duchové hledisko, duchový svět. V textu jsou myšlenkové zkratky. nerozumím, co je myšleno tím, že se ve většině publikací nemluví o tom, co je cit - s. 25 - 26. Jak s tím souvisí příklad v pokračování odstavce? V jaké souvislosti s předchozím textem je uvedena zmínka o dělení citů na vyšší a nižší? Na s. 26 dole najdeme otázku, zda lze naučit správné city. Ptám se, jestli je tato otázka vůbec relevantní. Existuje něco jako správné city? Vyústění kapitoly 5.1 považuji za velmi zjednodušující.

Text kapitoly 7 je obecnější než text předchozí, autorka se vrací k antroposofii, ze které WP vychází. Kapitola by tedy měla být spíše na začátku práce. V kapitole 8 jsou vyjmenovány základní teze WP. Čtenáři se otevírá další téma a vztah k cíli se dále zamlžuje. Konkrétnější je opět kapitola 9 pojednávající o osobnosti učitele. Studentka v ní pootevřává další témata, kterým by bylo zajímavé se věnovat, opět ale bez hlubšího vztahu s cílem a s textem předchozích kapitol. Podle mne zcela mimo je kapitola 10 Vývoj alternativního školství. Příklad pro text se stala publikace z roku 1996, od té doby se situace nejen alternativního školství, ale

školství obecně v naší zemi výrazně změnila. V době 2. světové války a komunismu nemohly alternativní školy vůbec existovat, proto o nich autorka nenašla žádné informace v literatuře.

V teoretické části studentka vychází pouze z díla samotného Rudolfa Steinera. Proto jí chybí nadhled nad danou problematikou, neumí ji hodnotit a aplikovat do praxe. Text není východiskem pro část praktickou, protože autorka k tematice nepřistupuje kriticky. Chybí rozlišení přímých a nepřímých citací.

Další část práce je nazvána jako výzkumná. To je velmi nadsazené vyjádření, protože autorka vůbec žádný výzkum nedělala. Realizovala krátký rozhovor s jednou absolventkou školy a jednou učitelkou a přepsala diskusi učitelů. V textu je sice uveden cíl plánovaného výzkumu, ale znovu chybí jeho zdůvodnění, popis metodiky. Marta chce zjišťovat, proč je na waldorfských školách smysluplné rozvíjet myšlení, city a vůli. Myslím, že toto se rozvíjí při výchově a vzdělání automaticky, a to ve všech výchovných a vzdělávacích prostředích. Výzkumná část je zcela nevyhovující a proto nepovažuji za nutné ji dále komentovat.

Po grafické stránce je práce v pořádku, neobjevují se gramatické chyby, naopak stylistických nepřesností je více. Článek O čem se píše je zařazen v seznamu literatury podle jména překladatele - s 66? Kdo je autor?

Práce byla konzultována: dostatečně

Navrhované hodnocení: E

Zdůvodnění, závěr:

Práce Marty Gemperlové je hraniční. Autorka je problematikou zaujata, toho si cením. V poslední době získala mnoho nových informací, které sama považuje za důležité, ovšem neumí je kriticky hodnotit. Marta se snažila hledat informace pro práci v různých zdrojích, nakonec je ale velká většina informací převzata z díla Steinera nebo autorů, kteří jeho učení interpretují. Z textu není zřejmé, co je převzato z literatury a co je vlastním textem autorky. Cíl práce je obecný, nezdůvodněný a práce tak nemá strukturu a linii.

Přes všechny uvedené nedostatky jsem se rozhodla práci ještě doporučit k obhajobě. Podmínkou obhájení práce je ale podrobné zodpovězení níže uvedených otázek.

Otázky, podněty k diskusi při obhajobě:

V čem je podle autorky specifický důraz na rozvoj citů, vůle a myšlení ve WP? Jak se to konkrétně projevuje ve výuce. Jakým způsobem a proč by se dalo zjišťovat, jaké jsou zkušenosti učitelů v těchto oblastech?

Jaké jsou podle autorky výhody a nevýhody toho, že jeden učitel vede svou třídu 9 let?

Jaký je přínos WP podle autorky v českém školství - v čem je typická a nezastupitelná?

Doporučuji/nedoporučuji k obhajobě: doporučuji